

■ **Виступ Черчил** — сьютував 1 грудня ц. р. 84-ті рокинин з його 84-річчям. Черчилейський горт із 84 свічками, що їх годі було погасити одним подихом, як того вимагає традиція солідаристів. Черчил провів цей день у гурті найбільшої родини, з дружиною, дітьми і внуками. Він дав чотири промови: і в історично цілому світі, між ними — Англії.

■ **Англієцький актор**, 35-річний Гарет Джонс, граючий в Лондоні у п'єси для телебачення, помер на серцеву атаку саме в той момент, коли згідно з ходом п'єси має умерти: в коридорі підміни обвішаний на стіну фотографією свого дядька, не помітивши, що актор дієсно непристойний, 12 мільйонів телевізійних глядачів в Англії не

зім, а жиди й англійсько-індійські приватні установи приписують його вбивстві. Однак комісія заперечує всім це право. На цьому тлі постав гострий конфлікт.

■ **Шведсько-корейська розвідка** перехопила листа, що його написав японський комуністичний лідер Сінзо Носака до членів японського комуністичного уряду. У тому листі докладно зазначено, яких способів уживали японські комуністи, щоб підтримати кампанію соціалістів проти урядового законопроекту, за яким мали бути збільшені права японських комуністів. Комуністичного головача сильно скому промітували соціалісти, що — як виявилось — були сліпими зиярдами комуністів.



# СВОВОДА

UKRAINIAN newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

## ЗІЗД ПИСЬМЕННИКІВ

Заповіданий на цю суботу і неділю, 6 і 7 грудня, з'їзд українських письменників, що перебувають і творять у вільному світі, по цей бік залізної засони, влаштуванням заходом Об'єднання Українських Письменників "Слово", актуальний і важливий з різних поглядів. За галлю беручи, це буде перша — це більше, як десятирок — зустріч українських мистців слова, які протестують проти фізичного і духовного уярмлення свого народу і для збереження національних традицій та ідей, вибравши свободу за ціну поривання безпосередніх зв'язків з тим, що є найглибшою основою мистецької творчості — з рідною землею і з безпосереднім політичним та культурним життям народу.

З другого боку, зустріч письменників українських сил у вільному світі особливо актуальна тепер, коли українські підсвідомості письменників, скоювані у своїй творчості безглуздіми обмеженнями партійних директив і т. зв. вимог партійності, як також "принципами" накинутаго їм "соціалістичного реалізму", готуються до участі в партійно-націоналістичних зборищах — в третьому з'їзді Спілки письменників СССР і в четвертому з'їзді Спілки письменників України. Участь у цих зборищах під знаком посиленого партійного тиску на письменників і доведеної до абсурду боротьби з всілякими проявами "ревизионізму" в літературному житті і в мистецькій творчості. Така підсвідомість ситуація українських письменників в СССР вимагає від них, що мають можливість користатися з усіх благ вільної творчості у вільному світі, не тільки великої уваги, але й активної протидії, що мусить виявитися у виступах і в творчості по-цейбічних мистців слова.

Ще одне завдання стоїть перед з'їздом українських письменників у вільному світі. Їх зустріч повинна стати нагодою для підрахунку і перегляду наявних на еміграції письменницьких сил і досягнень у їхній творчості. Водночас, на цій же зустрічі повинна бути зроблена спроба підвести перші підсумки, наскільки українські письменники у вільному світі виконали доручений їм, як емігрантів українського народу, мандат бути авангардом вільної української культури і вільного мистецького слова поза межами поневоленої батьківщини.

Українських письменників у вільному світі — у ЗДА в Канаді, в Німеччині й інших країнах Європи, в Австралії й державці Південної Америки — сьогодні вже не десятки, але сотні. В українській еміграційній літературі заступили не тільки всі жанри, але й усі напрямки від "традиціоналістів" до найкращих "модерністів". Заступили також і всі генерації від членів найстарішого літ. угруповання — літературної молоді, рідки якої, не зважаючи на перебування поза Україною — дуже численні і поміж ними багато справжніх, оригінальних і талановитих письменників. Кількість цього літературного авангарду поза межами України, як і мистецька якість та вага їх творів, дають підстави до певності, що свій обов'язок у відношенні до знищення совєтським режимом письменників і мистців, як і супроти української літератури, вони виконують.

Не зважаючи на свою кількість, поцейбічні українські письменники не зорганізовані в якийсь одній обов'язковій для всіх літературній організації так, як це є в Україні, де єдиним літературною організацією, що приналежністю до якої кожен письменник може виступати в літературі, і надавати свої твори і користуватися всіма привілеями, є офіційна Спілка письменників України. Поза Об'єднанням Українських Письменників "Слово", до якого належить частина еміграційних літераторів, і ще декількома літературними гуртками, українські мистці слова в більшості незорганізовані. Вони мають повну свободу належати туди, куди бажають, стояти осторонь від того чи іншого організаційного гурту, чи й творити свій власний. Свобода об'єднання є так само важливою і невід'ємною складовою частиною вільної демократичної системи, як і свобода слова та вислову. З цих основних свобод повинні пригородами користатися і повинні користатися в першу чергу українські письменники.

Проте, ці свободи є не тільки привілеєм, але й обов'язком і знову ж таки українські письменники у вільному світі повинні доводити, які великі плоди може дати благоденствуюча воля, можливість писати і творити без остраху і без ласки. Немас сумніву, що вони це робили досі і це більше доказали в м. майбутньому, якщо українська суспільність виконала б свій обов'язок у відношенні до своїх письменників та до своєї літератури і культури, створюючи для її розвитку відповідну фінансову базу.

Тепершній з'їзд українських письменників в Нью-Йорку, що відбувається у вільних умовах, без ніяких накиннутих сторонніми до мистецької творчості чинників обмежень і тенденцій може і повинен багато чого зробити в усіх цих аспектах. Одним з цих аспектів є вимога повної творчої свободи також і для українських письменників під совєтським режимом, що за неї борються вони всіма доступними засобами і шляхами. Свобода ця визначає також можливість вільного вибору напрямків та методів мистецької творчості і передусім можливість творити згідно з власною совістю і правдою життя.

## ЗМІНА ЧАРТЕРА ОН

Майже непомітно, без гомону відгуків у міжнародному політичному світі, промайнула коротка замітка, що в п'ятницю минулого тижня Політична Комісія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй прийняла 61 голосом без жадного спротиву, при 9-ох умовних голосках, що стрималися і аж 11-ох неприйнятих, рішення — відкласти на рік справу ревізії чартера Об'єднаних Націй. Це розмірно недавно — три-чотири роки тому — ця справа сильно хвилювала всіх, що зв'язувалися з Об'єднаними Націями надії на саніацію міжнародних відносин. Нинішню байдужість треба пояснити тим, що керівні держави мужі прийшли до переконання, що ніяка поважніша — чи взагалі будь-яка зміна чартера ОН насправді неможлива. Якщо ж установу Об'єднаних Націй визнають в міжнародному світі, як дуже важливий терен для зустрічей і для можливого згладжування гострих конфліктів, то все ж ця установа стала непопулярною і втратила попереднє своє значення надзвичайного порядкучого міжнародного чинника.

Коли виявилось, що Совєти використовують своє право "вста" в Раді Безпеки для паралізування кожної спроби конструктивно розв'язувати існуючі міжнародні проблеми не цілком по їхній, совєтській, лінії, винирнула думка перевести справу ревізії чартера, яка передусім перекинула б 3-ттю точку 27-ої статті чартера, за якою тільки ті постанови, які прийняті більшістю членів Ради, є дійсними. Приймати будь-яку конструктивну резолюцію ще важче нині, як було раніше, бо азіатсько-африканський блок "неутраляних", що нараховує 28 членів, плюс 10 комуністичних країн — де вже майже половина членів ОН, а вільні країни Заходу не завжди виступають одностайно.

У минулу п'ятницю Москва заявила, що вона є проти будь-якої ревізії чартера ОН, поки комуністичний Китай не буде прийнятий до ОН. Ясно, що з китайськими комуністами в ОН було б ще трудніше зробити цю установу дієвим інструментом міжнародної справедливості і миру. І тому ОН є такими, як були.

Малоки на увазі ці теоретичні можливості, в Сенаті ЗДА створилася була спеціальна Підкомісія в справі ревізії чартера ОН. Українська публічна опінія дізналася про це з того, що між проєктами ревізії чартера появилися та-

кож проєкт — позбавлення членства в ОН Української ССР і Білоруської ССР. Українська опінія в Америці виступила проти того проєкту. Переведено відповідні інтервенції, під час яких, до речі, з'ясувалося, що той проєкт винув не з антиукраїнських чи антибілоруських, а з антисовєтських мотивів. Справа наробила багато шуму в українському громадянстві і по нинішній день є дискусійною. Практично ж вона стала безпредметною тому, що виявилось неможливим використати її об'єктуальні можливості з згаданої 3-ої точки. Совєти поставилися рішуче проти всякої, навіть найменшої, зміни чартера, слушно побоюючись, що одна зміна потягла б за собою наступну, і в результаті вони втратили б у тій установі своє упривілейоване становище. Совєти недовгозначно погрожувавши, що, в разі переведення змін чартера проти їхньої волі, вони або зойкують дальші наради ОН, або цілком виступають з тієї установи. Тому всі неутраляльні країни з Індією у проводі виявилися також проти будь-якого змінювання чартера.

Щоб на тій 10-ій сесії, на якій в Сан-Франсіско урочисто святкувало роковини ОН (з участю кол. президента Трумана і тоді ще вселадного Молотова), не доводити до надзвичайного загострення міжнародної ситуації, рішення — відкласти справу на рік. І так щорічно повторюється ця процедура. З того часу число членів ОН з 60-ох зросло до 81. Приймати будь-яку конструктивну резолюцію ще важче нині, як було раніше, бо азіатсько-африканський блок "неутраляних", що нараховує 28 членів, плюс 10 комуністичних країн — де вже майже половина членів ОН, а вільні країни Заходу не завжди виступають одностайно.

Італійська преса переповнена статтями з приводу критики італійської армії. Організації італійських комбатантів сквалюють протести. Колючі військи й офіцери, що були учасниками кампанії в Північній Африці, надсилають редакції свої спогади й свідчення. Батьки передають до часописів листи своїх синів, що згинули на африканському фронті. Ісповстування журналістів викликають фотознімки італійських воєнних цивилів, розкиданих по безмежних просторах африканської пустелі. Всі ці матеріали друкуються з одною метою: вони мають довести безпідставність образливих тверджень маршала Монтгомері й реабілітувати честь італійської армії. Італійські свідки стверджують солідарно, що італійські війська боролися хоробрі, що італійський воєнка, навіть у безнадійній ситуації і в обличчі безсумнівної смерті, до останньої хвилини ставив опір перевазі противника.

Щоб зміцнити ці твердження, італійська преса покликана на опінії чужоземних авторитетів. Цитують, наприклад, похвальні вислови про пошту італійських військових частин фельдмаршала Роммеля, між іншим його вислів, що "німецький воєнка викликав подив світу, італійський стрілець викликав подив німецького воєнка". Використовуючи тимчасове перебування в Римі грецького міністра закордонних справ, Авєрова, який зупинився тут на кілька годин в дорозі до Нью-Йорку, італійські журналісти зробили з ним інтерв'ю на тему "Мемуарів" маршала

## ПАЛЮТЬ ОГНІ...

Палють огні при долині. І північ заходить і сон. Татарні сидять при долині На всіх поділяють полон.

— Два списи бері, на придруж Китайцю черноту з плеча. — Мені ж гризуну вороного. — Мені чернотує дича.

Китайця горить, як заграва. Ірже сумовити гризач. Оксана слюзи не витирає. — Не плач, моя бідна, не плач.

— Бери собі матір із дітми. Отару овець і волів. — Віддай мені шабля — дамасту. Як сам натажкою поведи.

А шабля не сяс, як золото. Воли не займають трави. І мати із дітми ридас: — Сини мої старші, де ви?

Палють огні при долині. Ситанон заходить і сон. Татарні сидять при долині На всіх поділяють полон.

То хмара, не хмара у небі. То буре великої знає. І сон летить чортотам. Та євистом жене Сагайдак.

І шабля єспресули і впали. І порох покрит сніжком. Татарські порубані кості Під сонцем палючим лежать.

А. МАЛИШКО

Мілена Рудницька

## ПРИМАРИ ОСТАННЬОЇ ВІЙНИ

Рим. — У складних міжпартійних відносинах сучасної Італії, в яких зорозуміли, людські часто годі зрозуміти, хто з ким, проти кого і в ім'я чого, запанувала на якійсь короткий час подвійна одностайність. Ця одностайність виявилася у спонтанному обуренні публічної опінії Італії образливими зауваженнями, скерованими на адресу італійської армії.

Справа в тому, що маршал Великої Британії Бернард Монтгомері, який, командує під час другої світової війни військами союзних держав у Північній Африці, здобув славетну перемогу над німцями й італійцями під Ель-Аламейном (звідтіля його титул віконта Ель-Аламейну), в нещодавно опублікованих "Мемуарах" висловився легкокожно про бездіяльність італійських військових частин, які боролися на африканському фронті. Англійські полководці ставили під знак запити хоробрість італійської воєнка і натякас на його вірність. А саме він твердить, що німецьке командування перемішало на африканському фронті німецькі й італійські відділи, розставивши їх мов у шахівницю, бо фельдмаршал Роммель не довіряв, мовляв, італійським військам.

Ці закиди маршала Монтгомері допекли до живого італійське громадянство і поставили його на ноги. Звідусіль поспішали протести, репрісії, спростування. Італійський посол в Лондоні передав в англійському міністерстві закордонних справ офіційний протест свого уряду. Форін Офіс висловив італійцям жалі великобританського уряду, заявивши одночасно, що уряд не є відповідальний за особисті погляди маршала Монтгомері.

Італійська преса переповнена статтями з приводу критики італійської армії. Організації італійських комбатантів сквалюють протести. Колючі військи й офіцери, що були учасниками кампанії в Північній Африці, надсилають редакції свої спогади й свідчення. Батьки передають до часописів листи своїх синів, що згинули на африканському фронті. Ісповстування журналістів викликають фотознімки італійських воєнних цивилів, розкиданих по безмежних просторах африканської пустелі. Всі ці матеріали друкуються з одною метою: вони мають довести безпідставність образливих тверджень маршала Монтгомері й реабілітувати честь італійської армії. Італійські свідки стверджують солідарно, що італійські війська боролися хоробрі, що італійський воєнка, навіть у безнадійній ситуації і в обличчі безсумнівної смерті, до останньої хвилини ставив опір перевазі противника.

Щоб зміцнити ці твердження, італійська преса покликана на опінії чужоземних авторитетів. Цитують, наприклад, похвальні вислови про пошту італійських військових частин фельдмаршала Роммеля, між іншим його вислів, що "німецький воєнка викликав подив світу, італійський стрілець викликав подив німецького воєнка". Використовуючи тимчасове перебування в Римі грецького міністра закордонних справ, Авєрова, який зупинився тут на кілька годин в дорозі до Нью-Йорку, італійські журналісти зробили з ним інтерв'ю на тему "Мемуарів" маршала

Монтгомері. Для нього Авєрова була добра нагода відповісти Англії за її становище в справі Кипру: він здезаував англійського полководця і в імені свого уряду висловив найвищі признання для героїста італійської армії на грецькому фронті.

Водночас італійська преса дискредитує вірогідність тверджень віконта Ель-Аламейну, представляючи його, як людину незрівноважену, аrogантну дивака і крайнього егоїстичного, про якого Черчилль писав, що він є "знаменитий у катастрофі, нестерпний у перемозі".

У цьому словесному двобої між італійським громадянством і маршалом Монтгомері найбільшу вагість мають, звичайно, статті, що виходять з-під пера військових фахівців. Між ними на особливе відзначення заслуговує виступ маршала Італії, Джованні Мессе. Під час другої світової війни він командував спершу італійським експедиційним корпусом, що боровся проти Совєтського Союзу на українському фронті, згодом, після відкликання Роммеля, був начальником полководцем німецьких і італійських військ в Африці й останнім противником Монтгомері. Маршал Мессе друкує тепер докладний опис і стратегічну аналіз бойових дій на північно-італійському фронті. Він твердить, що маршал Монтгомері завдячує свою перемогу виключно чисельній і матеріальній перевазі союзних військ.

Реакція італійської публічної опінії на книжку Монтгомері дуже повчальна для кожного, хто в малих подіях збройного життя вміє добачити глибокий сенс. Цікаво спостерігати, як у відповідь на образливі статті, в яких дас докладний опис і стратегічну аналіз бойових дій на північно-італійському фронті. Він твердить, що маршал Монтгомері завдячує свою перемогу виключно чисельній і матеріальній перевазі союзних військ.

Монтгомері. Для нього Авєрова була добра нагода відповісти Англії за її становище в справі Кипру: він здезаував англійського полководця і в імені свого уряду висловив найвищі признання для героїста італійської армії на грецькому фронті.

Водночас італійська преса дискредитує вірогідність тверджень віконта Ель-Аламейну, представляючи його, як людину незрівноважену, аrogантну дивака і крайнього егоїстичного, про якого Черчилль писав, що він є "знаменитий у катастрофі, нестерпний у перемозі".

У цьому словесному двобої між італійським громадянством і маршалом Монтгомері найбільшу вагість мають, звичайно, статті, що виходять з-під пера військових фахівців. Між ними на особливе відзначення заслуговує виступ маршала Італії, Джованні Мессе. Під час другої світової війни він командував спершу італійським експедиційним корпусом, що боровся проти Совєтського Союзу на українському фронті, згодом, після відкликання Роммеля, був начальником полководцем німецьких і італійських військ в Африці й останнім противником Монтгомері. Маршал Мессе друкує тепер докладний опис і стратегічну аналіз бойових дій на північно-італійському фронті. Він твердить, що маршал Монтгомері завдячує свою перемогу виключно чисельній і матеріальній перевазі союзних військ.

Реакція італійської публічної опінії на книжку Монтгомері дуже повчальна для кожного, хто в малих подіях збройного життя вміє добачити глибокий сенс. Цікаво спостерігати, як у відповідь на образливі статті, в яких дас докладний опис і стратегічну аналіз бойових дій на північно-італійському фронті. Він твердить, що маршал Монтгомері завдячує свою перемогу виключно чисельній і матеріальній перевазі союзних військ.

Реакція італійської публічної опінії на книжку Монтгомері дуже повчальна для кожного, хто в малих подіях збройного життя вміє добачити глибокий сенс. Цікаво спостерігати, як у відповідь на образливі статті, в яких дас докладний опис і стратегічну аналіз бойових дій на північно-італійському фронті. Він твердить, що маршал Монтгомері завдячує свою перемогу виключно чисельній і матеріальній перевазі союзних військ.

Врешті, це один політичний аспект останньої війни. Воно відповідала давній ревенімент Італії до Англії. У полеміці з Монтгомері знайшли свій вислів давні жалі італійців до Англії за Веральським мир і суперництво з Англією в Середземному морі і Східній Африці у 30-их роках. Порахунки, які — здавалося — пішли в забуття, дрімують в національній підсвідомості.

Отавайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співчленами 20-ти мільйонного майна організації!

Ю. Студинський

## СИТУАЦІЯ В БЕРЛІНІ

Мюнхен. — Колишня столиця Німеччини, Берлін, відзначається не тільки спокійно, але й вродженим берлінським гумором. І коли весь політичний світ затривожений заявами Хрущова щодо Берліну, то самі берлінці надзвичайно спокійно підходять до цієї нової кризи. Вони — реалісти і знають дуже добре, що в дійсності нічого не зміниться, коли Хрущов офіційно заявить, що передає Східний Берлін в руки уряду т. зв. Німецької Демократичної Республіки. Бо й так всю контроль над Східним Берліном мас в своїх руках т. зв. Фольксполіцай, яка ридять в імені Совєтського Союзу і ридять в тому ж імені навіть, якщо номінально перейде влада в руки т. зв. Демократичної Німецької Республіки. Берлінці знають дуже добре, що в західному Берліні стоїть малі відділи американських, великобританських та французьких військ, і що кожна порушення безпеки цих альянських відділів привело б до воєнної завірюхи. Отже, в дійсності не багато зміниться, коли Хрущов проголосить віддання Східної частини Берліну в руки німецьких комуністів.

Очевидно, в такому випадку альянти мусили б безпосередньо переговорувати з урядом Ульбрихта. Але найважливіша річ в тому, що вони його де факто не визнавали, а вважали, як це й дотепер роблять, прямим агентом СССР. В цьому напрямі є повна одностайність між Болном, Вашингтоном, Лондоном і Парижем. Війну нерів, яку знову розпочав Хрущов, приймає західний світ із спокоєм, бо не вірить, щоб Москва пішла на ризик війни.

І тому з такою радістю прийняла колишня столиця Німеччини вістку, що новий папа Іван XXIII підняв список Берліну до ступня кардинала. Це іменування прийшло саме у хвилині, коли уряд СССР приготував новий замах. Замітна теле-

грама надбуржестра Берліну Брандта (члена соціал-демократичної партії) до нового еміненції, в якій він висловив свої почуття радості в імені "некатолицького Берліну". Д-р Денфнер, новий кардинал, належить до найпопулярніших осіб особистостей німецької столиці. Передусім поважають його за зразковий такт і за оборону всіх християн у Східній зоні, без огляду на їх церковну приналежність. Він живе в найкращих стосунках з св. ват. епископом Дібеллієм, резиденцією якого є також Берлін. В усіх своїх посланнях до католицької диспори в Східній зоні (а в свій тільки 600,000 католиків) цей князь Церкви постійно підкреслює і підкреслює, що всієї неперозуміння між християнами в сучасну пору допомогти тільки в пошпиренні атеїзму. Католики й євангелісти, — пише він, — мусять пам'ятати, що тепер лише спільний фронт може зрятувати християнство від комуністичного атеїзму. Три роки тому, у хвилині свого іменування на пост списа Берліну, Д-р Денфнер сказав був візиту можновладцям Східної зони, намагаючись дити з ними до якогось компромісу. В останніх двох роках комуністичний уряд відмовляв йому права відвідувати своїх вірних у Східній зоні, не подоючи причин цієї заборони. Закиди тактовний, берлінський епископ не дав комуністичному режимові нагоди на буди-заклади в саботуванні того режиму. Але, мабуть, комуністи боялися цього князя Церкви, до якого звернені очі не тільки католицького, але й євангелістичного німецького світу.

І тому зрозуміло є радість берлінців, що в цих тяжких для них часах Агостольський Престол, відзначаючи католицького списа, одночасно відзначив і Берлін — цю твердиню західного світу, що стоїть серед комуністичного моря.

А. Юрник

## ОСОБИСТЕ І ГРОМАДСЬКЕ В МИСТЕЦЬКІЙ ТВОРЧОСТІ

(Жмуть думок до З'їзду українських письменників 6-7 грудня 1953 р. в Нью-Йорку)

Як відомо з преси, першою точкою З'їзду є доповідь про актуальні проблеми сучасної літератури — не спеціально української і тим більше не еміграційної (на це є друга і третя точка З'їздових нарад), а літератури взагалі, в масштабі культурного світу.

В обставинах З'їзді звичайно бувас так, що половина З'їздового часу забирають організаційні формальності: вибір президії, різних комісій, вислукування пригвтань; врешті звіти і вибір нових керівних органів. На дискусію по доповідях (а їх на письменницькому З'їзді заповідно аж три: 1. Актуальні проблеми сучасної літератури; 2. Сучасна література в Україні; 3. Сучасний стан української літератури на еміграції) залишилося часу обмаль. Тому доцільно ще перед З'їздом обмінятися найголовнішими думками на теми З'їздових доповідей. Зрештою, давно стверджено, що кожен З'їзд чи зібрання важить не стільки фактом свого відбування, скільки тим поштовхом, зрушенням думок, які цей чи той З'їзд спричиняє в громаді.

Ми хочемо, тут висловити деякі думки, що стосуються головної першої теми (тобто першої доповіді). Безумовно, що однією з найголовніших проблем мистецтва, в тому й літератури, була і є проблема співвідношення та погодження особистого і громадського в житті й діяльності окремої людини. Погодження — це підпорядкування, а "засвідчення", або вільний компроміс. Проте основна компромісу не може бути бути все час та сила, і вона не була такою на прозі історії людства; вона переживалася то ближче до особистого, то ближче до громадського першів. Щоб не надто загальнобачитися в давшину і не розсувати рамок статті, зазначимо тут, що, напир, 19 століття являло собою приклад переваги і, як сказали б, розпалювання індивідуалізму в усіх сферах мистецького і взагалі духового життя: в політиці, моралі й філософії, мистецтвах різного роду. Прудон, Вакуїні, Кратоткі, Штірнер, Ніцше — ось наймаркантиші імена, починаючи з дрібниці.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Юрко Стенюк

## ШПИГУНИ З НКЗД

Ніна Михайлівна Тарасюк, уряднича Київської області земельної справи, зійшла з роботи і лагодилася щось перекусити, як раптом почувся делікатний стук у двері. — Прощу! — спокійно відповіла жінка.

На порозі показався пристойний чоловік, в добре випрасуваному темносиньому костюмі з бордюром і в сірій краватці. Він чхнув вихвавшись перед жінкою і попросив її до кімнати, бо де була кухня, де бавилося на підлозі трое малих дітей, а біля плити поралася служниця.

Жінка без заперечень зашла до кімнати і запропонувала гостеві стілець. Сама сіла на протилежний стілець, розглядаючи з цікавістю неспрошеного гостя. Гість розгорнув

пузату жовту тежку, щось попорпав серед паперів, дістав один невеличкий папірець і мовчки подав його Ніні Михайлівні.

Господина зразу звернула увагу на лівий куттик папірця, де стояло чітко надруковане: "НКВД УССР". В жінки зразу очі застрибли на папірець, руки помітно затряслися — так, що вона майже нічого далі не зрозуміла, що там було написано, бо була вже певна, що це прийшли ті її душі.

Гість це зразу відчув і почав лагідним тоном заспокоювати жінку: — Ви не хвилюйтеся, громадянко, це торкається не вас особисто й не вашого чоловіка. Це торкається зовсім чужих для вас людей, про яких у нас буде з вами мова.

Він далі перевів розмову на дітей Ніні Михайлівни, які оточили з усіх боків маму, і почав частувати їх цукорками. Запропонував цукорки і господарі, але вона відмовилася. Потім зайшла розмова за чоловіка, де він працює, чи досить приділяє уваги хаті, чи вона задоволена його працею. Потім розмова перейшла на останні книжкові театральні новини, і все це абсолютно й ніні не нагадувало якоїсь поліційної акції гостя. Та й сам він своїм зовнішнім виглядом зовсім не був подібний до катів з НКВД, що про-них же в дитинстві розповідала мама. Обличчя простодушне, очі часто посміхаються, а мова дуже милозвучна і улюблена. По якійсь годині розмови гість непомітно перевів тему на євусідів Ніні Михайлівни. Говорив між іншим про дальшого євусіда, а особливо пильно цікавився Мекедою, Семеном Васильовичем, що мешкав просто через коридор. Хоч, правда, цей євусід не викликав у Ніні Михайлівни ніякої підозри, бо працював нічим сторожем біля хлібного склепу, який же міг бути з нього поліцей?

Хібащо в голодний 1933 рік частенько правив за праці якусь буханку хліба, замотану в лаштунках на дні

кошика, але й це вже давно минуло, бо тепер 1937 рік.

Гість розпитував, чи вона не бачила, хто і як часто заходить до Мекеди, з ким він зустрічається, як проводить вихідні дні тощо.

На прощання НКВДист написав якийсь папірець і залишив на столі, сказавши:

— Попрошу зайти на зазначену адресу.

Сам підвівся, побажав усього найкращого господині і попрямував до дверей.

Господ



## ОСОБИСТЕ І ГРОМАДСЬКЕ В МИСТЕЦЬКІЙ ТВОРЧОСТІ

(Захисники зі стор. 2)

Індивід — абсолют — така була центральна ідея 19 віку в західному світі, і звідси, цілком логічно, випливали твердження про самостійність, абсолютність мистецтва: воно, мистецтво, само для себе і „зако́н, і проро́к“.

Вже перше велике взаємодіяння культурних народів світу під час світової війни 1914-1918 рр. показало, що банкрутство позначеної виключним індивідуалізмом європейської психіки і ментальності. Не індивід-абсолют, а індивід-творча частина громади, що розуміє свої інтереси в громаді і свої обов'язки перед нею. А до найперших обов'язків належить відкоригувати і плекати такі умови соціально-політичного розвитку, які б найбільше сприяли всебічному вдосконаленню індивіда.

Вже зовсім ясно, що творчість мистця-індивіда годує собою громади, національної емпією, до якої він належить за народженням і вихованням. Позбавлення цих соціальних зв'язків не тільки шляхом еміграції з рідної землі на чужину, але й шляхом оточення письменника чи мистця індивідуальними умовами взагалі мистецтва партійно-бюрократичним муором (що ми й бачимо в совєтській дійсності).

Важко ми сказали про необхідність погодження особистого з громадським так у житті, як і в мистецтві (тобто в житті духа). Як кожен індивід являє собою подвійність тіла і духа, так само він є подвійним першим і другим.

### 2. КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛИ

#### Реситаль Дарії Каранович

Вже не перший раз я маю приємність писати про концерти виступи нашої відомої піаністки Дарії Каранович. Програма останнього реситалу, що відбувся 8-го листопада в залі „Гріффітс-Рісарте-Голл“, показала різноманітність жанрів і музичних форм фортепіанової музики. Піаністка має гарну школу і перш за все володіє стилем класичної музики, маючи для цього певну екзотичну, техніку і приспосібований „тон“. Найбільш відповідальний твір першого відділу — соната Беттговена (пастораль) звучала гарно, з відповідним настроєм та емоційним піднесенням. Взагалі можна констатувати, що Беттговен і Брамс підходять до піаністичних можливостей Д. Каранович та її психологічно-естетичного „кредо“. У другому відділі дуже добре були виконані прелюдії Л. Ревуцького та „Думка“ В. Барвінського. Прелюдія Л. Ревуцького (opus 11, ч. 2) прозвучала блискуче і зробила враження. З творів Шопена найбільш адалим ноктюрні та „Імпромпту“; етюд звучав добре, але хотілося трохи меншої швидкості за рахунок чіткості його „перлів“. З чотирьох заключних етюдів найліпше був виконаний етюд О. Скребіна з його патетичним напруженням. Треба сказати, що цей етюд піаністки-жінки виконують не часто, бо він вимагав близо в лівій руці, на початку).

У цілому піаністка показала володіння інструментом у різних стилях, як і зовнішні співзвуччя, так і в розумінні співзвуччя „тону“ та музичної експресії. Досить численна публіка дуже тепло вітала артистку, яка виконала декілька композицій „на біс“.

Проф. В. Грудин

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини

## 3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

### Філадельфія, Па.

До сорокаріччя Соборності України

22-го січня 1959 року — це сорокаріччя ювілей однієї з найсвітліших дат нової історії України, коли у стародавній столиці України — Києві на історичній площі св. Софії український народ проголосив акт об'єднання всіх українських земель в одну незалежну і соборну Українську Народну Республіку. Сорокові роковини цього величального акту будуть святково відзначені всіма українцями, які живуть у відносно світі і можуть відзначити цю славу дату своєї історії.

Українська громада у Філадельфії вже заздалегідь думає, щоб сорокові роковини об'єднання всіх українців і всіх українських земель в одну незалежну і соборну Українську Народну Республіку відзначити спеціально величаво. Управа місцевої філії УКАКА скликає для цього 18-го листопада-нараду, на якій запропоновано програму проведення цього державного свята. На славний день 22-го січня 1959 р-у будуть відзначені, як і попередні роки, прокламації губернатора штату Пенсильванія, як і посади міста Філадельфія про урядове проголошення цього дня Українським Днем. Українські прапори будуть, як і попередні роки, прикрашувати будинки Капітолію в Гаррисбургу, як і будинок Сіті Голл у Філадельфії побіч урядових американських прапорів. У церквах будуть відправлені Богослужби в намірні українського народу.

Святочна Академія відбувається в суботу 24-го січня 1959 року у великій залі Тавн Голл-у при вул. Брод. Крім мистецької програми у виконанні хору „Кобзар“ і визначних солістів буде величаво офіційна частина, для якої запрошуються обох сенаторів від штату Пенсильванія демократичного сенатора Йосіа Кларка і республіканського сенатора Гю Ската. Почесним гостем на це свято запрошують, Л. С. Чикаленко, проф. В. Січинський та п. Ржепецький. Весь вечір пройшов у тої співбесіди-спогадів.

### Нью Йорк, Н. Я.

В Літературно-Мистецькому Клубі

Традиційна п'ятниця 21-го листопада 1958 Літ.-Мистець. Клубу була присвячена не звичайному для цих вечорів питанню.

З ініціати п. Бориса Ржепецького вечір був присвячений закінченню перевидання Книгоспілки, Історії України - Руси М. С. Грушевського. Близько п'ятидесяти осіб прийшли на цей вечір. То були здебільшого учасники, друзі, науковці та політики співпрацівники й просто знайомі великого історика М. С. Грушевського. Вечером керував п. Ржепецький, а слово мали проф. В. В. Міяковський, Л. С. Чикаленко, проф. В. Січинський та п. Ржепецький, говорючи про величаву працю М. С. Грушевського, з наголосом висвітлюючи наукове та національно-політичне значення появи тут перевиданої Історії України-Руси. На його думку політична еміграція не лише не повинна мовчки прохитати мимо цього факту, а навпаки, повинна при всякій нагоді про це говорити, писати та намагатися якнайбільше поширити цей монументальний твір української історичної науки.

## Помер Андрій Петренко

Із Львова округною дорогою надійшла сумна вістка, що в липні місяці минулого року помер там на 76 році життя старий емігрант петлюрівських часів, загально відомий у Львові громадсько-політичний діяч Андрій Петренко.

Покійний народився в 1881 р. на Полтавщині. Перед першою світовою війною служив в Сибірі бухгалтером при головному управлінні будівництва далекохідних залізниць. Повернувшись у часи визвольних змагань на Україну, брав діяльну участь у них і був, між іншим членом дипломатичної місії УНР при уряді незалежної тоді грузинської республіки в Тифлісі.

З навалом більшовиків на Україну виїхав на Захід і осів у Львові, де брав діяльну участь у праці місцевої на-діпрлянської колонії, зокрема в Товаристві Допомоги Емігрантам з Великої України та у Видавничій Кооперативі „Хортиця“, де був одним із директорів. Упродовж пари десяти років працював при Централі Т-ва „Просвіта“, де займав під кінець відповідальне становище. За часів польської окупації в 1939-40 рр., а потім у часів німецької окупації її в 1941-43 рр. був директором адміністратором Великого Театру у Львові. Виїхавши перед другим приходом більшовиків до Відня, поїхав там у лабеті НКВД і був вивезений звідти на далеке заслання, з якого повернувся незадовго перед смертю до Львова, фізично цілком зруйнований.

Вічна йому пам'ять.

Володимир Дорошенко

## Концерти

світової слави української ЧЕЛІСТКИ

30-і ПОЛЕВСЬКОЇ

При фортепіано: проф. д-р Микола ПОЛЕВСЬКИЙ

Відпівнянської колонії, зокрема в Товаристві Допомоги Емігрантам з Великої України та у Видавничій Кооперативі „Хортиця“, де був одним із директорів. Упродовж пари десяти років працював при Централі Т-ва „Просвіта“, де займав під кінець відповідальне становище. За часів польської окупації в 1939-40 рр., а потім у часів німецької окупації її в 1941-43 рр. був директором адміністратором Великого Театру у Львові. Виїхавши перед другим приходом більшовиків до Відня, поїхав там у лабеті НКВД і був вивезений звідти на далеке заслання, з якого повернувся незадовго перед смертю до Львова, фізично цілком зруйнований.

Вічна йому пам'ять.

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

● Статистичне бюро повідомляє, що в минулому році пішло на старе залізо 4,219,747 осіб-них і 502,245 тигарових авт — разом 4,722,022 штуки.

Українська Літературно-Мистецька Клубу

3 Літературно-Мистецького Клубу в Нью Йорку повідомляють, що в п'ятницю, для 5-го грудня ц. р. зголяду на З'їзд письменників ніякої програми в Клубі не буде. В наближчій п'ятницю, для 12 грудня ц. р. Роман Рудницький виступить із концертом фортепіанових творів Ваха.

## КОНЦЕРТИ

світової слави української ЧЕЛІСТКИ

30-і ПОЛЕВСЬКОЇ

При фортепіано: проф. д-р Микола ПОЛЕВСЬКИЙ

Відпівнянської колонії, зокрема в Товаристві Допомоги Емігрантам з Великої України та у Видавничій Кооперативі „Хортиця“, де був одним із директорів. Упродовж пари десяти років працював при Централі Т-ва „Просвіта“, де займав під кінець відповідальне становище. За часів польської окупації в 1939-40 рр., а потім у часів німецької окупації її в 1941-43 рр. був директором адміністратором Великого Театру у Львові. Виїхавши перед другим приходом більшовиків до Відня, поїхав там у лабеті НКВД і був вивезений звідти на далеке заслання, з якого повернувся незадовго перед смертю до Львова, фізично цілком зруйнований.

Вічна йому пам'ять.

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Володимир Дорошенко

Увага! ОБВУА і всі б. Вояки! Увага!

У наближчу СУБОТУ, 6-го ГРУДНЯ 1958 р. в Літературно-Мистецькому Клубі в Нью Йорку 149 Друга Евема,

### МІСЯЧНІ СХОДИНИ

ЧЛЕНІВ НАШОГО ВІДДІЛУ ОБВУА з ДОПОВІДЮ

ген. Штабу полк. А. ВАЛІНСЬКОГО на тему:

„СТРАТЕГІЧНИЙ ОГЛЯД ЗАХІДНОГО ТА СХІДНОГО БЛЮКІВ“.

Участь Членів обов'язкова. — Гостям раді. Зокрема запрошуємо до вислухання доповіді Членів діючих тут Комбатантських Організацій та всіх б. Вояків. Вхід вільний. — Початок о год. 7:00 веч. Управа ОБВУА — Відділ Нью Йорк

СТАНІЦІЯ б. ВОЯКІВ І УД УНА в НЬО ЙОРКУ

повідомляє, що

в СЕРЕДУ, 10-го ГРУДНЯ 1958 р.

о год. 7:00 вечора

— відбудуться —

СХОДИНИ ЧЛЕНІВ СТАНІЦІ

в приміщенні, Літ.-Мистецького Клубу (горішня зала) при 149 2-й Еве. в Нью Йорку, на якій

голова Головної Управи Вратства

д-р ЛЮБОМИР ОРТИНСЬКИЙ

виголосить — ДОПОВІДЬ

„УКРАЇНА З ПЕРСПЕКТИВИ БРЮССЕЛЬСЬКОЇ ВИСТАВКИ“.

Присутність всіх Членів Станції обов'язкова. Гостям раді.

За Управу Станції — Я. Балтабан

Відділ 3. У. А. Д. Комітету, ч. 1. у Філадельфії

у величній бавелік заліх в ТАВН ГОЛЛ у ФІЛАДЕЛФІ — при вулиці Брод, на розі Рейс.

ТРАДИЦІЙНИЙ МАЛАНЧИН ВЕЧІР

в СУБОТУ, 10-го СІЧНЯ 1959 року

У програмі: ТАНЦІ — Вибір КОРОЛЕВИ — НЕСПОДІВАНКИ

Весь дохід призначений на допомогу студентам у Польщі, та Суспільну Службу ЗУАДКомітету.



## КНИЖКИ—КАРТКИ

**РІЗДВЯНІ КАРТКИ**  
НОВИЙ ВІСНИК

12 штук з ков.	\$1.00
25 " " "	2.00
50 " " "	4.00
100 " " "	6.00

Замовлення прошу слати на адресу:  
Rev. N. ANTOSHY  
1927 — 5th Street, N. E.  
Minneapolis 18, Minn.

## НОВИ! РІЗДВЯНІ КАРТКИ

**УКРАЇНСКА ТЕМАТИКА:**  
1. Навіть молитися ворог не дасть;  
2. Христос Родився в бідній хатині — та багато інших.

**ЖАДАЙТЕ У ВСІХ КНИГАРНИХ ТА СКЛЕПАХ:**  
За \$1.00 — 11 карток (листів)  
2.00 — 24 карток (листів)

Шліть замовлення на адресу видавця:  
**TARAS BARAN**  
24 Pine Avenue E.  
MONTREAL, Ont., Canada

## ДО ВІНАЙМУ

## FOR RENT

**ДО ВІНАЙМУ в НЮАРКУ**  
3 або 4 кімнати,  
літні надвірні на бора для літників, деністи чи адвокати. Легко переробити. Ідеальне положення. Українська ділянка. Інформуватись від 9-6 веч.  
Телеф.: Bigelow 8-1777

**ДО ВІНАЙМУ на БРОНКСІ**  
5-кімнатне, комплетно укомплектоване помешкання. Навпроти парку. Самітні пані, або бездітні подружки.  
Телеф.: Ludlow 5-2411

**КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВІ**  
ВАХ, що ОГОЛОШУЮТЬСЯ В "СВОБОДІ"

## ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

**ВІЛКС БЕРІ, Па. Б-во св. І. Христителя**. Відд. 223, повідомляє всіх своїх членів, що Збори відбулися в неділю, 7-го грудня 1958 р. в парокіальній залі, зараз по Службі Божій. Простіться членив прибуті на час, масно важливі справи до поладження. — Управ.

**ВІДДІЛ 204 УНІОСОУЗУ ім. ГОНЧАРЕНКА в НЮ ПОРКУ**  
повідомляє своїх членів, що церква св. Володимира при 14-й вул. і зала, в якій наш Відділ приміщувався під початку свого заснування, є продана, і тому наш Відділ **ПЕРЕНІСЯ НА СТАЛО** до **УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ** в Ню Порку 140-142 — 2nd Avenue.  
Збори і збирання місячних вкладок відбуваються суботу, 13-го грудня 1958 р. у залі ч. 25.  
Кожного місяця збори будуть відбуватися в другу суботу по першій, о год. 7-й веч., у вищезгаданій залі.  
**УПРАВА 204 ВІДДІЛУ**

**Повідомлення про зміну адреси:**  
**WILLIAM DUBAS**  
**PLUMBING and HEATING CONTRACTOR**  
180 NESBIT TERRACE  
**Irvington 11, N.J.**  
ESsex 2-0079 ESsex 5-9212

**ПОСИЛАЙТЕ РІЗДВЯНІ ГРОШОВІ ПЕРЕСИЛКИ ВЖЕ ТЕПЕР!**  
ДО ВСІХ ЧАСТИН СХІДНОЇ ЄВРОПИ через знану, найстаршу Фірму для пересилки грошей в ЗДА  
**„КОВБАСНЮК АГЕНЦІЯ“**  
286 EAST 10th STREET, NEW YORK 9, N. Y.  
Повна гарантія — офіційно 10 рублів за ... \$1.00  
офіційно 14.36 чеських корон за \$1.00  
Також посиласмо американські долари до Польщі — які там виплачуються готівкою.  
Необмежені квоти без „мінімуму“ чи „максимуму“.  
Мінімальна оплата.  
Засновано 1920 р. **Тел. AL 4-8779**

## ПРО АВТА З 59-го РОКУ І ВІФЛЕЄМСЬКУ ЗІРКУ

Рік-річно автомобілеві продуценти змінюють моделі своїх нових і навіщо цього вживається загальною байдужістю. Однак в українському середовищі не приймають цього надто великої ваги. Чи новий „Форд“ має лампи до паркування над чи під червоними світлами, або чи крила біля багажника „Шеві“ 59 додають елегантності, чи ні, — дуже мало або і зовсім не хвилює нашої публіки. Може і тому, що українці, який купували б найновіший модель авта, це справжній музейна рідкість.

Та щоб хтось не подумав, що американські українці якось особливо люди, нездані на жоден вид власних уподобань, треба сказати, що і в нас річково відбуваються подібні сезонні дискусії, тільки що місяць, чи два пізніше, та що кінці предметом є святкові листи і картки. Автор цих рядків (гордім власник „Понтика“ 50) теж зчаста залукається у такі бляхачі і навіть думає, що вони не лиш бляхачі, але корисні і потрібні.

Пригадаймо: ще навіть в останніх декілька років, поруч листівки таких визначних у цій ділянці мистців, як Анастасівський, Холодний, Козак і декілька інших, — що то за чудасія з'являлися на полицях книгарень. Краще не описувати їх і не згадувати прізвищ. Неодмінно з Шановних Читачів десь надішлють таке, та ще й не раз приберуть стільки патріотизму, ну і пропонувати бідлошумному громадянину.

А ось погляньте на полиці цихогорічні, нові моделі наших рідзв'язних привітань. З прізвищами можемо ствердити, що „богомилів“ пораз менше, ніж народних сюжет рідзв'язних картинок і орнаментів зі склярів народних вишивок та різьб перемогли, і вони заступлені сьогоднішніми більшості склярів, а зокрема творець цього жанру, проф. М. Анастасівський, що вже з десятих літ видає цілу низку дуже естетичних і елегантних картинок, цього року дав знову нову, високоартістичну з мистецького погляду, незвичайно настрівну рідзв'язну сценку: струнка дерев'яна церква висвітлює у зоряній фірмачент. На близькому плані з'являється прикрашеною стрічкою виглядає українська хатка з біденьким вікном. А попереду — завадіаколядинок з вертепом. Коли приглянемо, здається чути скрип його чобіт, а десь за церквою вишу, неначе стіха погавкують собаки. Самітний дозвонок запізнених саянок чується. Хтось може здивуватись: зі спокоєм підкреслено, що багато мистців уподобуються сьогоднішній тематиці, а частинкою і стилем до проф. Анастасівського. Ну, так що ж, що трохи зобразити? Завжди зобразуються на краях. Важливо, щоб на добро це виходило. І справді. Коли перед святою вечерею розкладаємо цього року рідзв'язні листи, то матимемо доволі удатну збірку наших рідзв'язних зичаїв і побуту, а тим самим і відзеркалення цієї важливої частинки нашої культури. Здається, що кожний, хто не забаром перейде до наших

книгарнях і перегляне рідзв'язні листи і картки, признає, що нові видання цих традиційних привітань куди цікавіші і серйозно напоюють, чим сюди, чи туди позитивна бляха сучасного модерного авта.

## ПОВІДОМЛЕННЯ УТІ в сириві музейної виставки українських винаходів і патентів.

На різні запитання українських громадян у справі згаданої вище виставки, зокрема щодо надіслання інформації, матеріалів, фотознімків для використання при улаштуванні постійної музейної виставки українських винаходів і патентів, Комісія для влаштування цієї виставки повідомляє, що на виставку приймаються тільки патентовані винаходи.

З уваги на те Комісія прохас зацікавлених, щоб не присилали матеріалів про готові або подумані винаходи (так до ризи ідеї винаходів) так до ризи, доки не закінчено процедуру опатентування і про те не отримано відповідних документів від Патентового Уряду.

Натомість Комісія для влаштування Музейної Виставки Українських Винаходів і Патентів прохас надіслати офіційні документи про опатентування винаходу (без різниці, в якій країні видано патент на винахід), разом з належним описом винаходу та його призначення.

Комісія прохас далі долучати до посилки рисунки про винахід, фотознімки та моделі, якщо такі є під рукою.

Всі ці матеріали, надіслані для музейної виставки, будуть виставлені і вони залишаються під опікою та зарядом Комісії в Українському Інституті Америки.

Про відкриття виставки у доповідній в пресі, український загал буде повідомлений.

**Український Інститут Америки**

## ПОДІВІДУТІННИЙ УСПІХ

Я мала нагоду говорити з двома „нашими“ юнаками. Лише легкий акцент зраджував, що вони або народжені вже в Америці, або малими привезли їх сюди, що малими дітьми, отже живилися англійською мовою вплинуло на мову українську. Іх інтерес до життя української громади на території Твін Сіті та їх добра обізнаність з минулим і сучасним України вказувала, що вони є із свідомою української родини.

Яким же був мій подив, коли я довідалася, що вони справжні американці і свої знання завдячують одному шкільному ровові у військовій школі в Монтерей. Іхній інструктором був Ян Славутич. З власного досвіду знаю, як нелегко вчити доріст, а особливо молоді української емігранції. Тому наслідки одного року праці Ян Славутича із чужонаціональними студентами дійсно — подивуватіні!

Оксана Бринь

## Різдвяні КАРТКИ

20 карток за ... \$1.00  
12 карток за ... \$1.00  
10 карток за ... \$1.00

Замовлення:  
"СВОБОДА"  
P. O. Box 346  
Jersey City 3, N. J.

## Учені дбають про охорону всесвітнього простору

Протягом минулого року учені вистрілили сім штучних місяців різної конструкції у міжпланетний простір. Нещодавно американські учені вистрілили пробну ракету на Місяць, що досягнула висоты 80,000 миль. Внаслідок цих експериментів людська думка з захопленням сягає вперед, передбачаючи день, коли людина зможе подорожувати у міжпланетному кораблі.

Але для осягнення цієї мети є ще багато проблем, що потребують розв'язання, — насамперед створення умов, які дадуть змогу людині жити і дихати під час міжпланетного подорожжя.

Але найперше вчені вивчають все, що стосується всесвіту — як він виглядає, з чого складається і — особливо — що він може сказати людині про її походження.

І, звичайно, всіх найбільше цікавить питання: чи існує життя на інших планетах, бо дані найменшій бактерії або спори? І як виглядає близька наш найближчий сусід — Місяць, потім дальші планети і що є далі, за ними?

Учені дуже турбуються, щоб наші експерименти не занесли земних бактерій на Місяць, Марс та Венеру і вживають проти того відповідних заходів. Недавно найголовніша світова наукова організація — Інтернаціональна Наукова Рада — видала з цього питання брошуру.

Бомбардування нуклеарними бомбами, хемікаліями і разом з цим, деякими методами бактеріями може пізнати вивести замішання в дослідження природного стану міжпланетних тіл і у вивченні тих живих організмів, які можуть бути там виявлені. Для забезпечення всіх наукових дослідів у міжпланетних просторах проти подібних випадків інтернаціональна Рада пропонує провадити їх координовано — ретельно приготувано і належно організовану — для чого пропонується створити спеціальний комітет. Такий комітет мав би три основні цілі:

Подавати і інтернаціональним науковим групам засоби для провадження дослідів у справі створення сателітів і міжпланетних сполучень всіх видів з науковою метою і обмінюватись наслідками цих дослідів на кооперативних засадах;

Виготовити програму, яка дасть змогу всім країнам взяти участь в інтернаціональних дослідженнях міжпланетних просторів;

І, нарешті, доглядати за зусиллями Об'єднаних Націй та інших інтернаціональних організацій в справі контролю та регулювання всіх експериментів у ділянці міжпланетних дослідів.

Інтернаціональна Рада складається з 13 інтернаціональних спілок з різних наукових галузей і 43 національних академій та подібних наукових груп. Вилли і зріст цієї Інтернаціональної Ради виявляється у надзвичайному успіху Інтернаціонального Геофізичного Року, який кінчається в грудні.

Відомості, зібрані під час ІПР радикально змінили наше дотеперішнє уявлення про міжпланетний простір. Внаслідок цього науковці тепер планують нові спроби та експерименти. Сподіваємось, що наслідком цього ми більше знайдемо і розумітимемо Всесвіт.

K. C.

## СТАРША ЖІНКА ПОГРАБУВАЛА НЮ ЙОРКСЬКИЙ БАНК

Ню Йорк. — 3-го грудня в полудневих годинах старша жінка в понадшестидесяти пограбувала банк при 34-й вулиці, втікнувши з 3,000 доларів. Вона погрозила банковою урядовцею облити його кавом, якщо він не видасть їй грошей. В банку було тоді 50 осіб і три озброєні вартували, але ніхто не знав про грабунок, крім двох-трьох осіб, які стояли в черзі зараз за бандинтою. В листі до урядовця ця жінка-бандит хвалилася, що в залі є два чоловіки її помічники.

## НОВА ПЛАТІВКА У ВИДАННІ „АРКА“ В НЮ ПОРКУ

Недавно появилася в розпродажу нова грамофоновна платівка, видана фірмою „Арка“ в Ню Йорку, на якій записані дві оригінальні і маловідомі пісні: В. Овчаренка „Утоптала стежечку“ і В. Балтаровича „Чорна хмара в поліноні“. Наспівала їх відома співачка Н. Андрусів при фортепіановому супроводі Е. Чапельської.

Повну кожної нової платівки наша громадськість сприймає тепло, тим більше, що вони виявляються досить рідкі. Коли зважити, що українська спільнота в ЗДА досяг чимельно, а серед неї багато мистецьких сил (солістів-вокалістів, і інструментальних хорів та інструментальних ансамблів), воно виглядає досить скромно, коли виявиться одна чи дві платівки на рік. За усього часу нашого перебування в Америці (а вже довідає десятих років), наша нова еміграція спромоглася утримувати на платівках обмежену кількість творів, виконаних нашими кращими хором та солістами. Час минає, деякі наші хорів одинокі, що з таким запалом починали свою працю в перших роках свого приїзду на нове місце поселення, перестали існувати, і нічого не остало по них на сьогодні, що вони колись були, працювали і брали живу участь в громадському житті. Що дали б ми тепер за те, щоб такі сьогодні на платівках хор „Республіканської Капелі“ Кошиця, чи таких визначних співаків, як О. Мишура. Тому треба висловити при записі фірми „Арка“, що хоч рідко, але все таки час до часу пустять у світ якусь нову платівку, чим безумовно виконус велику культурну роботу.

Платівка, про яку згадано на початку, варта того, щоб знайти в бібліотеці наших аматорів музики. Обидві пісні записані дуже дбайливо, у нас ще мало відомих, хоч скомпонованих раніше. В. Овчаренка „Утоптала стежечку“ була нагороджена свого часу на конкурсі в Москві, а сам композитор живе під цю пору в Маямі на Флориді. Зааранжованою піснею „Чорна хмара в поліноні“ В. Балтаровича, відомий творець пісень легкого жанру, що їх виконувала „Веселий Львів“, створива прегарну настрівку смутку, гонувальських мотивів, що глибоко ділає на чути та сантмент слухача. Н. Андрусів дуже тонко передає інтенції композиторів, а супровід фортепіану та флейти (В. Баба) дають погідне тло, на якому виступає шляхетний голос солістів.

Іван Недільський.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співзасновниками 20-ти мільйонного майна організації!

## Посмертні Згадки

**ІВАН СТАШКІВ**, довголітній член Т-ва „Вільна Україна“, Відд. 200 УНІОСОУЗУ в Озон Парку, Н. Й., помер 15-го листопада 1958 р. на удар серця, на 60-му році життя. Покійний народився в с. Дички, пові. Рогатин, Зах. Україна. До УНІОСОУЗУ вступив 1938 р. і був добрим, чесним членом. Був також членом Горюжського Клубу. Покійний полишив у великому смутку дружину Марію, доньку Рут, брата в рідному Крю, 4-ох швагрі, родичу Семішину, родичу Каспак, родичу Козак, кузинку Теклю Пилип, замикальця в Стемфорд, Конн. Похорон відбувся 19-го листопада, при участі Родина, Знайомих і Членів, з пох. заведення до української церкви св. Михайла в Гемпстеді. Тіло Остані поховано на цвинтарі Cypress Hills, B'klyn. — В. Н. II!

В. Воргуль, секр.

## REAL ESTATE

**DELAWARE — MARYLAND**  
FARM, посілости, асфальт до моря. Помірковані ціни. Низькі податки.  
**GEO. P. SCHREFFLER REALTY**  
7 West Main Street  
Middletown, Delaware

## ДО ВІНАЙМУ

**НЮАРК, Н. Дж.**  
До внайма КРАМНИЦЯ, в дуже доброму положенні, відомий на 6-го проспекту і бучерню. Все влаштування. Бізнес був 35 років на тім самім місці. Інформуватись:  
MA 2-0869  
MU 6-0569 (домашній)

## НАПРАВКИ

**ВСІ ЧАСТИН** до направи печей, апаратур, газових, нафтових, опріачів парю в гарячою водою, як також усім нові печі можете дістати в **STOVE REFR CORP.**, 182-186 Mulberry Street, Newark 1, N. J.

## BUSINESS OPPORTUNITY

**СКІПІ в ЦУКОРКАМІ**  
І ЛАНДОНЕТА  
Відкр. 6 днів у тижні. Довід від \$1,200 до \$1,400 тижнево. Чисті \$150 місячно. Дуже добрий бізнес. Якщо б було відкрито в неділю дохід був би понад \$1,600 тижнево. Ціна — \$17,000.  
**ТАВЕРНА І РЕСТОРАН**  
Добрий бізнес. Продам дешево з уваги на інший бізнес, який дістає у спадку. Ціна \$16,500. Телефонувати або писати:  
IG. F. KASPROVICZ  
21 Woodbine Ave., Newark, N. J.  
Tel.: ESsex 5-1691  
від 7:00 до 10:00 рано

## Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

## КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ

**Д. Гуменної**  
**ДІТИ ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ**  
IV-й том  
Ціна \$2.50.  
Замовляти:  
"СВОБОДА"  
P. O. Box 346  
JERSEY CITY 3, N. J.

## MISCELLANEOUS

**Trident Agency**  
УКРАЇНСКА АСЕКУРАЦІЙНА АГЕНЦІЯ  
проти всіх випадків ПРИБАТНИ — ЦЕРКОВНИ — БІЗНЕСОВИ  
15 West Street  
Colonial, N. J.  
Fulton 8-2651

**HALLETT & HALLETT**  
ДИРЕКТОРИ  
Похоронного Заведення від 1854  
**HALLETT HOMESTEAD**  
147th St. and Northern Blvd.  
FLUSHING  
Howard L. Hallett, Lic. Mgr.  
Wesley Hallett, Treasurer  
FLUSHING 9-0062

**Lytwyn & Lytwyn**  
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS  
AIR CONDITIONED  
Обслуга Ціпа і Чесна  
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey  
801 SPRINGFIELD AVENUE  
IRVINGTON, N. J.  
NEWARK, N. J.  
ESsex 5-5555

**Петро ЯРЕМА**  
УКР. ПОГРЕБНИК  
Займається похоронами в БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬЮ-ЙОРКУ і ОКОЛИЦЯХ.  
Контрольована температура. Модерна каплиця до усякого дому.  
**Peter Jarema**  
129 EAST 7th STREET  
NEW YORK, N. Y.  
Tel.: ORchard 4-2568

**4711**  
Gifts for those we Love  
Eau de Cologne  
Perfumes  
Combination Sets  
Soaps  
The complete >4711< line from bath to boudoir offers something special for each member of your family, and the dearest of your friends.

Priced from \$1.50 to \$12.00 plus tax.

A Secret Recipe Product imported from Cologne — the City of "4711" fame



Коли човен поволі відпливав, Тарзан скинув із себе обтяжливую зброю і тоді скочив у воду з помосту...



Він перепливав воду за допомогою швидких сильних ударів, а його ворог гарячково працював мотором...

Було трохи мурчання, а наліт джигачання, коли Сем, підморгнувши тріофальну, махнув Тарзанові на прощання!